

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nezloga sve pokrvari“ Mar. Pol.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalazi se

Tip. F. Huala, Palazzo Diana Via S. Lazzaro 15.

Pisma se šalju plaćeno poštarine. Vestii, dopisi i drugi episi štampaju se ili u cijelosti ili u izvadku, naime prama svojoj vrijednosti i smislu ovoga lista. Nepodpisani se dopisi neupotrebljuju. Osobna napadanja i čisto sukromne stvari nenalaze mjesta u ovom listu. Priobćena se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 novč., a svaki redak suviše 5 novč. ili u slučaju opetovanja po što se pogode oglasnik i odpravništvo. Dopisat sa navraćaju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajevah, nedopisaju, nego putam svoja listuice.

Predplata s poštarinom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za cijelu godinu. Razmjerno 1 for., a seljake 50 novč. za pol godinu. Izvan Carstvine više poštarina. Gdje se najdže najmanje 8 seljakah to su voljni, da im list šaljeno svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat čemo za 70 novč. na godinu svakomu. Novel se šalju kroz poštaricu. *Naznačien* ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu List nedođe na vrijeme, neka to javi odpravništvu u otvorenu pismu, za koje se naplaća nikakva poštarina, napisav izvana *Reklamacija*. Tko List prima i drži, ako je pošten, to ga i plaća.

Umoljavamo onu gospodu predbrojnika, koji još nisu svoje predplate za tekuću godinu namirili, da to odmah učine, jer bi bila već doba.

Costantinijeva interpelacija.

U posljednjem broju doniesmo uz ostalo i interpelaciju, koju je Dr. Costantini na porečkom saboru upravio na vladu radi »malo korektnoga ponašanja« njekojih profesoraz pazinskog gimnazija; a danas pred nami na stolu leži »Independent« od utorka 13. t. m., u kojem čitamo, kako je taj gospodin svoj upit obrazložio.

Čitajući onu motivaciju, mi u istinu neznamo, čemu bi se više divili: dali držovitosti, kojom je zadahuta ili licumjerstvu kojim je zaodjenuta.

Mi, koji dobro znamo na kojoj je strani krivica, i koja bi se stranka imala tužiti i interpelacije na vladu stavljati, nemožemo a da u svakoj riječi gosp. zastupnika nevidimo neko mržnju, kojom nas on časti, i želju noizmjornu, da zajgra u Istri onu rolu, koju već od toliko vremena igra u Dalmaciji »čcača« Bajamonti.

Mi u ostalom dobro razumijemo gosp. Costantina i njegovu interpelaciju. On s jedne strane, reč bi, da sluti kako je već sasma blizu vrijeme, kad budemo mi otvoreno stupili na branik naših pravah, te si tako i tumačimo njegovu koprcanje i bunčanje o nekakvom »zlu

ponašanju u narodno-političkom smislu« kojim hoće da već sada pripravi na buduća vremena lakkovjerne svoje prijatelje, a nas da tim predusretno. Njega je vodila ona: roci ti njoj jer će ona tobi. S druge strane znamo, da je on bio naučan viditi, kako istarski Hrvat mirno podnaša svakovrstna psovko i uvriede nanešeno mu sa talijansko strane, za njega bo »šćavo« bio je pravi »schiaivo« rob, koji nozna niti da je čovjek, koji nečiji nego da njemu i njegovoj svojiti svojimi žuljevi žopove puni, pa naravaki da se je morao jedan prestrašiti čuvsii, kako je jedan Hrvat odričito odbio nanešenu mu uvriedu. Od straha i erozo, koja ga na to spopala, stao je jedan na pomoć zvati i malo i veliko i sud i sabor i samu vladu tužec nas javno radi čina, kojim bi se i on i njegovii dičili, i tražec, to se razumi, da se odmah odstrani iz Pazina drznik onaj, koji se usudio na rod pozvati uvrieditelja svoga, stvor njegove krvi i bojo. Ta on dobro znađe, da dok je onalčkih profesorah na pazinskoj gimnaziji, nemože on posve slobodno u svom smislu raditi, pa ga to počeo!

Mi bi ovom prilikom kojošta predbaciti mogli našim gospodarom alla Costantini, što se korektnosti ponašanja u narodno političkom smislu tiče, al mi toga nečinimo, jer hoćemo da budemo kavaliri sa onimi koji se nosramo nas i naše onako javno obtuživati; nečinimo to, jer nećemo da budemo ničijim srodstvom, kojim da se druge plaši, jer napokon znamo da se mi noimamo komu tužiti ni od koga pomoći nadati. — Mjesto nas su i onako već druge sva-

kojake novine toliko toga o istarskih odnošnjih pisalo o nepravdah koje se našemu narodu svakim danom nanašaju, da već sve i vrabci znati mogu, a kamo no onaj komu je to prva dužnost.

Gospodin Costantini reče med ostalim, na što se mi nomožemo i nećemo osvrutati, da gospoda profesori i članke pišu u novine, za kojih poricklo da svatko znađe, i da se timi članci razjuruje istarsko pučanstvo. Koji je to list za koga gosp. doktor volii, da mu je otac obće poznat, valjda je takodjer dobro poznato. To je »Naša Sloga« taj veliki trn u oku naših gospodarah! Ali tko je onaj tajni, pa ipak svim poznati otac, to znađe valjda sam gosp. Costantini; jer mi znamo samo to, da je »Našoj Slogi« sam hrvatski narod i otac i majka, jer ju on uzdržava, a ona njega zato brani čuva i probudjuje. — Jeli ima možda njegov moniteur, koji ovo i na svjetlo iznaša njegova junačtva, osim svojih predplatnikah, još kakvog tajnog trun neznamo niti marimo znati; nam je dosta da poznamo gospodina Costantina i njegove težnje.

Da se pak članci, koje »Naša Sloga« donaha narod razjuruje, to do sada nismo znali, a valjda ni sam državni odvjetnik, koji nam dopušta, da takve članke tiskamo. — To je i opet bilo sudjeno, da razpozna sam gospodin Costantini. Nek mu budo i ta slava!

Što će pak vlada na onu interpelaciju odgovoriti i jeli će u obće na nju odgovoriti, mi neznamo, al bi zaista rado čuli taj odgovor, s kojim, se nebi nikako gosp. interpelant mogao valjda zadovoljiti.

Medjutim odgovorila vlada što mu drago, mi bi svjetovali gospodinu doktoru, da se u budućekani onalčkih interpelacijah, koje mu nikako na čast neslužje; neka on kao tobožnji »liberalac« nenazivlje buntovničkim naš rad, koji ide jedino za pravjetom i probudjenjem narodnje svjesi i nekta nenazivlje kod nas ono ma:om i zločinom što bi kod sebe i svojih kriepošću nazivao. — Mi mu ostavljamo, nek bude slobodno Talijan kalvac mu drago, ta znamo da pošten čovjek nemože drugo biti nego ono što se rodio, al bi ga umotili da i nam rođenim Hrvatom dopusti, da budemo dobri Hrvati, ta i onako je već žalibože premnogov naših i najboljih u njegovih redovih a proti nam rođenoj si braći, proti krvi svojoj!

Napredak i blagostanje bude se kod nas stopram pojaviti onda, kad budemo svaki o svojem nastojali a ne sizali za tudjim.

POREČKI SABOR.

Četvrti sjednica istarskoga sabora obdržavana dne 3. septembra 1881 nije od veliko važnosti, da tečaj ciele sjednice donesemo već čemo jednostavno spomenuti dvie točke:

Zastupnik Dr. Costantini i drugovi donaha sljedeći predlog:

1. Da se učenoj talijanskoga jezika kod c. k. više gimnazije u Pazinu proglaši bezuvjetno obligatnim za sve učenicke talijanska narodnosti, te da dotično

Podlistak.

Žitje svetih Cirila i Metoda, slavjanskih apostolah.

III.

Sveto Evandjelje priča o nečastivom koj uvijek nastoji posijati kukulj med bjelicom pšenicom. — Velika i plemenita djela, naidju skoro nrvjek na velike protivnosti i zaprieko. Ova se istina potvrdi i na našoj Braći Cirilu i Metodu.

Godine 864. bijaše prisiljen knez Rastislav priznati njemačko vrhovništvo. Sada je i njemačko svećenstvo diglo svoju glavu i ustalo proti svetoj Braći. Na nesreću je upravo onaj zloglasni Počij zametnuo razkol med iztočnom i zapadnom crkvom. Naša sv. Braća, budući došla iz Carigrada padaše u sumnju da su i oni razkolnici, poslani od Počija, da odvrate sve Slavjane i ako moguće druge narode od rimske stolice. Povrh toga krivo je bile mnogim Niemcem da su naša Braća rabila u tolikoj mjeri slavjanski jezik i crkvi. Uvidjali su oni dobro da sv. Braća ovim stavljaju najveće zaprieko na put njihovom ponienčivanju. Tužba bi podignuta i sv. Braća moradoše u Rim pred samoga sv. Oca da se opravdaju. U ono vrijeme sjedio je na Petrovoj stolici umaj i značajan muž po imenu Nikola I. Ovaj dakle pozva apostolskim pismom sv. Braću k sebi a ovi mu se rada odavaše, jer im se pruži prilika da svoji nevinost pokažu i zajedno postavie svoj apostolski rad pod okrilje sv. stolice.

Uzevši sa sobom moći sv. Klementa i nekoliko učenikah krenuše na put. U Panoniji liepo ih dočeka Priva In sin i naslednik Kocei. Već nekoliko godinah prije gledao je neki Adalvin, da ovoga kneza odvrati od slavjanskih vjerovjestnikah al sve bi uzalud. Kad doču Kocei, da se sv. Braća približuju njegovom gradu poleti im na susret sa velikim mnoštvom naroda. U njega su i ostali nekoliko vremena i propovjedali sv. Evandjelje sa velikim uspjehom. Sam Kocei oholjubi slavjansku knjigu i preda sv. Braći do 50 učenikah na nauke. Na polazku htješe knez obdariti ovake velike goste zlatom i srebrnom al i ovdje pokazao se sv. Braća da su dostojni naslednici velikoga apostola narodah, jer mjesto zlata i srebra izprosiše opet mnogim stolnam robovah zlatnu slobodu!

Odavle krenuše dalje preko gorja posavske Hrvatske. Preko Koruške nisu htjeli ptovatii jer bi im jamačno mnoge pogibili bile prietile od Nemacah. Do današnjega dana sačuvalo se u Hrvatskoj predanje, kako su onuda sv. Braća sveto Evandjelje navješćivali.

U Mletich, kaže žitlje, pripravahu se sv. Braća sa ondješnjimi svećenic, koji tvrdjahu, da se sveka liturgija smije obavljati samo na trih posvećenih tobože jezicih: židjiskom, grčkom i latinskom, a to s toga što je Pilat na križu Spasiteljvu na ta tri jezika dao osudu napisati. Ciril ih je radi toga Pilatovelma ili Trojancielcima krestio!

Čovječe Božji, govoraahu ovi Pilatovci Cirilu, kako si načinio tekar sada Slavjanom knjige i učiš ih, kada te knjige niko prije

tahe nije pronašao, ni apostoli, ni pape rimski ni bogoslov Gregor, ni Jeronim, ni Augustin. A mi znamo samo za tri jezika kojima se pristoji slaviti Boga u knjigah, i ti su: jevrejski, grčki i rimski.

A Ciril im na to siledže odgovori: »Zar dažd od Boga ne pada na sve bez razlike; ili sunce nesija na sve jednako? Nije li vas etid primili samo tri jezika, a svim drugim narodom žoleti da ostanu slepi i gluhi? Kažite mi: ili držite da je Bog nemoćan da dađe i drugim to znanje, ili je zavijdljiv pa neče? A mi znamo tolike narode, koji imaju svoje knjige, i slave Boga svaki svojim jezikom. Eto vam Jermenah, Persah, Avazagah, Iverah... Gotah, Obarah... Kozarah, Arabah, Egipćanah... i tolikih drugih.

Prije nego dospješe u Rim dočuju Zastolu vest, da je bistroumni Papa Nikola I. preminuo. Za naslednika mu bi izabran Hadrijan II. Ovaj kad dočuje da se sv. Braća približuju Rimu noseći sa sobom moći sv. Klementa, pođe im u susret s mnoštvom episkopah, svećenikah i puka, primi radostno moći sv. Klementa iz njihovih rukuh, te ih položi u crkvu već prije istomu svetu sazidanu. Sav Rim kličaše od radosti i veselja, jer se svemogućem Bogu pružilo mnogim i velikim čudesi proslaviti sv. moći Klementove.

Sv. Otac ili Papa pregleda i knjige, koje su sv. Braća sa sobom donieli, odobri ih i prozva sv. Braću blaženim! — *Knjige postavie na oltar u crkvi sv. Marije i odsluži nad njimi sv. Misa.* Za tim posveli velezaslužnoga Konstantina za episkopa i promjeni mu tom

prigodom ime Konstantin u Ciril, kako ga i mi sada obično zovemo. Brat njegov bi također redjen za svećenika. Episkopi Formosa i Gauderich rediše i ostale učenike u svećenika i djakone. — Papa Hadrijan II. ovom prilikom odobri i dozvoli podpuno svetu liturgiju u narodnom jeziku slavjanskom. Radi toga čitamo da je i sam sv. Ciril služio službu slavjansku u samom Rimu u crkvah: sv. apostola Pavla, sv. Andrije i sv. Petronile!

»Hvalite Boga svi narodi, hvalite ga sva plemena!« tako je negda njevno Bogom nahađnuti pjesnik i kralj David, pa si ovo i ti dragi Istrane pozvan da hvalu uzdaješ svojemu Bogu u svojem liepom jeziku! — Nije prošlo mnogo stolina godinah da svetiji stariji imali sreću prisustvovati svetoj Misi služenoj u tvojem domaćem jeziku! — Ohičaj ovaj se održao dobrahno još do danas na istočnoj strani Istre a u srednjoj zapadnoj strani sasvim je skoro izčeznuo na veliki šteti tvoju i sv. vjere. — Dragi Istrane! neprijatelji je tvoj to učinio, koj je prognao tvoj sveti jezik iz crkve da te može lakše tudjim jezikom pod tuđi jaram skućiti — a ti narodo! čini današnji pazi se i brani ovaj amanet tvojih slavnih predjilovah ako treba i krvlju života svoga. — *Čuj i nezaboravi; onaj dan kad ti neprijatelji sasvim prozre jezik iz crkve — propao si za uvijek! — One riječi rad sam da si dobro zapamtiti i da ih nezaboraviš dokle ti nega gazi ovo istransko tlo!*

(Dolje sledi.)

podučavanje napreduje postupice kao i kod drugih obligatnih predmeta predavano po redovitoj, postupičnoj osnovi od I. do VIII. razreda bar 3 sata na tjedan, a dotični učitelj da bude podpun kvalificiran i vrstan, da se poluči dobar uspjeh.

2. Nalaže se sl. junti, da ponovi kod vis. c. k. ministarstva trgovine predlog sadržan u spomenici iste junte od 16. augusta 1880 N. 3992, koji cilja, da se željezničke komunikacije Pulja i nutarnje Istre s Trstom poboljšaju.

Prva točka dnevnoga reda bijaše razprava predloga zastupnika Coha glede sagradnja »ceste iz Eržišća u Kršan«. Nakon kratke razprave primljen je predlog sa promjenom da se kaže »cesta od sv. Dominika preko Eržišća u Kršan«. Nakon toga odobreni su njeziki potrošni računi.

Dno 5. Septembra bijaše *peta sjednica*. Prisutnih 27 zastupnika. Zastupnik i prisjednik junta Canciani u ime zemaljske junte izvješćuje ob osnovi zakona, kojim se ustraja nova mjestna občina »Dubašnica«. Zakonska osnova prihvaćena je bez razprave.

Zastupnik Constantini razlaže kako se malen uspjeh polučuje kod mladeži učenjem talijanskoga jezika na pazinskoj gimnaziji, s drugo strano spominje dužnost i odnosno pravo koje imaju djaci talijanske narodnosti, da se jih dobro podučava u materinjem jeziku, to preporučuje sl. saboru prihvat svojega predloga, kako više spomonusmo.

Vladin zastupnik primjećuje, da je već g. ministar nauko pripoznavaju manjkavosti u podučavanju zemaljskih jezika na gimnazijah, gdje se predaje njemački, odredio, da se odselo ima i hrvatski i talijanski jezik podučavati po stanovitoj osnovi i to obligatno 2 sata na tjedan u svakom razredu, a roditeljem ili skrbnikom pripušta se pravo, da izaberu hrvatski ili talijanski jezik, koji imaju učiti njihovi sinovi ili školenici i to tako, da će izabrati jednom jedan zemaljski jezik morati napredovati u učenju istoga jezika dok svrše gimnaziju.

Predlog Constantinijev pouzročio je živahnu razpravu, kod koje sudjelovahu zastupnici Strk, Babuder, Dorčić, bje ipak većinom glasovani primljen. Prva točka dnevnoga reda sadržavala je izvještaj školskoga odbora o zakonskoj osnovi podnešenoj od zemaljske junte u zamjenu zemaljskoga zakona od 3. novembra 1874 Br. 29. Izvješće poznavaju poteškoće, da se postigne bolje i pravednije razdijeljenje troškova za škole to želeć da bude sjedinjena uprava u pokrajini predlaže da se odgođi za drugo zasjedanje razprava o predloženoj zakonskoj osnovi, da se pruži prilika svestranom razpravljajući toga važnoga predmeta.

U otvorenoj razpravi govorahu gg. Strk, Babuder, Campitelli, Elushegg, Amoroso i Bocalari. Strk predlaže da se trošak školski porazdieli na pojedine školske kotare. Dr. Amoroso navadja razloge, radi kojih je junta poprimila razdiobu školskoga potroška na pojedine sudbene kotare te se slaže sa predlogom odborovim, nakon česa bude odborov predlog, da se razprava do budućega zasjedanja odloži, primljen.

Kod drugo točke dnevnoga reda izvješćuje g. Strk za školski odbor o proračunu školske zemaljske zaklade za god. 1882, koji bje odobren u izdatku od f. 144.193 pokrit se imajućih sa for. 34.052 vlastitoga dohodka i sa for. 110.141 dodatka iz zemaljske zaklade.

U šestoj sjednici održavanj dno 6. septembra Dr. Vidulich predlaže saboru predstavku na visoko ministarstvo glede pomorstva, koja bje jednoglasno

primljena. G. Franjo Sbišić i drugovi predlažu, da se naloži junti nek nastoji kod vlade, da se kod revizije šumskoga zakona od 3. decembra 1852 uzme obzir na osobiti odnošaje naših šumah te da se taj zakon nevrši tako strogo. Nadalje nalaže se junti, da nastoji kod vlade, da se uvede bolji red kod izterivanja poreza te da se poreznik neobterećuje nepotrebitimi troškovima te da se istodobno neovodi ekucija za isti dug na dva ili tri načina. Ovi predlozi bili su jednoglasno prisuljeni.

Prilijena bi u trećem čitanju zakonska osnova o gradjenju ceste od sv. Dominika preko Eržišća u Kršan sa 14 proti 11 glasovah. Prima se do znanja izvještaj g. Babudera za školski odbor o pučkih školah u obće za god. 1879-80. Kod točke III. »troškovi za naukovnu svrhu« predlaže g. Strk, da se podijeljivanje zemaljskih stipendijah i podpora neograniči samo na pokrajini, nu taj predlog nije bio primljen; drugi njegov predlog, nek se umoli visoka vlada, da se ograničujući propisi sadržani u ministarskoj naredbi za bogostovje i nastavu od 8. maja 1880 br. 16365 kod podijeljivanja stipendijah djakom polazećim hrvatske il vanjske zavode neprotopnu na gimnazije na Rieci i Sonju i to u interes mladih iz voloskoga kotara i otoka Krka, bje prihvaćen. G. Dorčić bi želio da se odstrani uvjet spoja kod podijeljivanja 10 stipendijah doznačenih djakom iz kvarnerskih otokah, da moraju pohađati pazinsku gimnaziju, nu buduć se ima uvijek što-vati utemeljiteljeva želja nedodje na glasovanje.

Zastupnik Strk pita juntu, kakvu vrednost pripisuju ona rubrici »običajni jezik (lingua usuala)« kod zadnjega popisa te dali će ista biti podlogom, da se ustanovi brojni razmer kod opredjeljivanja narodnosti u Istri. Odgovara mu g. Amoroso, da popis nije nčinjen ni pravilan od junte te da joj nepripada pravo opredeliti naukovni jezik u školah. Kod rubrike XI. predlog g. Strka, da se naredbe zemaljski zakoni preglaseju i na hrvatskom jeziku i tiskalice za porabu školah da budu hrvatske il slovenske, bje sa svimi glasovi proti 5. odbijen.

Odobren je napokon pokrajinski proračun u iznosu od for. 322.267 i dohodku od for. 121.338, ostaje dakle manjak od for. 200.929, koji će se buduću godinu ovako pokriti:

- adicional od 25% na sve izravno poreze sa vanrednimi državnimi povisici;
- adicional od 100% na potrošarinu (dazio) od mesa i vina;
- stalno neodvisno pristojbo (tassa) od f. 10,02 odnosno f. 6,68 po hektolitr u na špirit i f. 2,20 po hektolitr pivo.

Prva točka dnevnoga reda u sedmoj sjednici održavanj istoga dneva poslije podne bijaše izvješće financijalnoga odbora o juntinom predlogu kako da se bolje smieste zemaljske oblasti i spojeni instituti. Predloga većine ide na to, da se sagradi u Poreču sgrada za zemaljske oblasti troškom 60.000 forintih, koji kapital imao bi se postupice sa godišnjih 3600 for. amortizirati, u tu svrhu, da junta učini shodne korake te da buduć saborsko zasjedanje izvjesti, sabor pako da ima konačno odlučiti. Manjina predlaže obzirom na ekonomičke okolnosti pokrajine da se predje preko juntinoga predloga na dnevni red upućujuć ju na §. 30 statuta. Izvjestitelj većine bje Dr. Campitelli, manjina Dr. Ceh. Za predlog većine govorahu g. Canciani, Constantini, Elushegg, Barsan, za predlog manjine g. Babuder. Prihvaćen bje predlog većine.

Obrazloženim izvješćem i predlogom politična-ekonomičkoga odbora zabačen je rekurs Eduarda Cudera i onaj žminjskoga župnika.

Sabor sa izjavljuje, da se prihvati princip, da neprekinuto desetgodišnje stanovanje u občini ima pravo na pripadanje istoj občini. Zatim se nakon podulje razprave prihvatilo ujedoliko predlogah o filokseri, kako bi joj se što bolje na put stalo. U odbor za reklame kod uredjenja zemljanje izabrani su kao članovi sledeća gospoda: Adolfo Clarici iz Buzeta, Dr. Egidio Mrak iz Pazina, Kliment Orlić i Franjo Sbišić iz Poreča, za zamjenike Franjo Bradamante i Franjo Danelon iz Poreča, Dr. Justo Petris iz Cresu a Dr. Ferdinand Segher iz Pazina.

Ministarstvo upravilo je na sve pokrajinske sabore upite glede uredjenja administrativnih oblasti. Pokrajinski sabor u Poreču odgovorio je na ime politično-ekonomičkoga odbora na ta pitanja u svojoj osmoj i zadnjoj sjednici dne 7. septembra po prilici sledeće: »Sabor se izjavljuje da nije shodno niti potrebito da se odiele njeziki poslovi mjestne policije od občinskoga djelokruga pa da se imaju smatrat samo kao na občinu prenešeni a još manje da predju u djelokrug kotarske oblasti; pripoznaje pako sabor potrebu da se promjeni način priziva kod stvarih mjestne policije tako da kod stvarih gdje se neradi o globi budu odlučivale samo autonomne istancije, a gdje se radi o globi, da odlučuju vladine istancije.

Sabor sa protivi, da se ustroje u ovoj pokrajini kotarska zastupstva, nu naglasuje kako je od potrebu da se zakonodavnim putem providi, da uzmognu občine savjestno obavljati doznačeno jim poslove. Želio bi se veći nadzor junta odnosno vlade nad pojediniimi občinami, a i neobhodno bili bi potrebiti stalni občinski uredi i činovnici, koji nobi bili podvrženi svakoj promjeni zastupstva. Buduć je pako to djelokrug zemaljskoga sabora, biti će dostatno, da se ovi odnošaji urede zemaljskim zakonom.

Nakon podulje razprave, kod koje sudjelovahu gg. Elushegg i Dr. Amoroso, bje primljen uz neznatne promjene gornji predlog.

Tim bje izorpljen red predmeta, koji su se imali razpravljati a zemaljski kapetan navev u kratko saborski rad u ovom zasjedanju zaključiti saborske sjednice uz trokratni »živio« na Nj. Veličanstvo, cara i kralja Franjo Josipa I.

DOPISI.

Iz istočne Istre.

Siromašni naš narod, kojino bitiše na kršovitom istarskom tlu, življaše više vjekovah pod okriljem nesretne kobi. Upliv tudjinstva, višegodišnje nerodice, pa s toga skrajna oskudica i manjkavost narodnih prosvjetovalah djelovaše na to, da je ostala zapretana iskra narodnja samosvjesti kroz duže vremena. Nu, hvala Bogu! sada je nastala povoljnija doba. Požrtvovni svećenici a i u novije vrijeme narodni učitelji stali se svim marom trsit oko valjane izobrazbe našeg zane-marenoga puka. Nu i ovdje namiče nam se gorka istina, da je vriednih svećenikah našeg roda godimice manje, a da je opet i broj hrvatskih učiteljah većina nedostatan. Otvaraju se natječaji za učione sa hrvatskim učevnim jezikom, a buduć neima naših moliteljah to se tude namjestažu talijanski učitelji. Pred više godinah ustrojila je vlada hrvatski pripravnici tečaj. Učenici ovog dobivahu godišnju podporu (50 for.), a nakon navršene godine prestupiše na koparsko

učiteljstvo. Nu žalostno je iskustvo pokazalo, da se slabo mari za to, počem se godimice veoma malo javlja učenikah koji su voljni posvetiti se učiteljskomu zvanju. Vlada je ustrojila prošle godine i dva hrvatska pripravna tečaja, u Zminju i u Kastvu. Na žminjskom bješe početkom školske godiee prilični broj učeće se mladeži, nu koncem ostade sama petorica, pa niti od ovih nemože nitko na učiteljstvo, jer nisu navršili 15. godine. U Kastvu se obučavalo devet dječakah i tri djevojčice, od kojih će moći prestupiti na učiteljstvo samo tri dječaka i dvie djevojčice. Usljed nestašice učenikah razpušćena je sada žminjska pripravnica, neproestaje nam dakle, nego jedina kastavska. Nastojmo s toga, da se ove godine upiše u nju čim više učenikah, jer inače propasti će i ona. Pak onda, što da činimo? Vlada će sjegurano davati podpore i onim, koji radi maloljetnosti trebaju polaziti dvie godine ovaj tečaj. A na učiteljstvu, u koliko se čuje podupirati će se pretežno Hrvat, jer talijanskih učiteljah ima i odviše a slovenskih dostatno. Svjestni dakle i misaoni otačbenici, kojim je na sreću valjana izobrazbenost zanemarenog našeg roda, boljak mila domovine, neka uznaostaju čim većma oko toga, da pošalju roditelji svoje marljivo i bistro sinove u kastavsku pripravnicu. Prinieti će time plemenitu žrtvu na oltar dobrobiti svoje otačbine. Ta malenim troškom uzmoći će se soljak pribaviti svomu sinu častan stališ i otudjela rodu privesti opet u krilo domovine. — Koji dakle kani poslati dječaka u pripravnicu, neka to objavi ravnateljstvu u Kastvu, koje će mu drage volje biti u svemu na ruku.

Iz srednje Istre mjeseca rujna.

Neoglasujem Ti se ovaj put, cienjena »N. Sloga« od ovud, da živimi bojami orišem sve sgrade i nesgode naše, niti da na vidjelo iznesem zulumo naše, ta Ti si i onako o svem dobro obavješćena, pa i često o svem glas svoj podičeš. — Nu za ovaj put hoću da koju rečem na predznjaji uvodni članak »Milo za drago«. Potvrditi mi je bo, da su sbilja narodni naši zastupnici na porečkom saboru pomilovanja vriedni. Tomu nam je i zadnje saborsko zasjedanje hjelodanim dokazom. — Izbirajuć bo izvanjske naše občine svojih 12 zastupnikah inalo bi se suditi, da ih toliko sbilja i na saboru imade. Da, imade ih nu ne za naš narod, niti za našu narodnost, kad se bo u rečenom zasjedanju na predlog i zahtjevanje narodnog zastupnika radilo o pitanju i o tom se glasovalo: imajli se zakoni i u našem jeziku — hrvatskom — tiskati, to je pitanje odziva samo u petorici našlo, pak neka tko na to reče, da se pravično snami nepostupa, i da za nasu Istri neobstoji §. 19. temeljnih Carevine zakonah? — Kadno je pak nadalje jedan iz medju narodnih zastupnikah u svoj govor upleo i »hrvatsku« izreku, morao se žalibog uvjeriti, da je ne samo na to ogromna većina oči svoje izbuljila, nego da niti steno-graf nije znao, ili nije možda ni htjeo rečenu izreku shvatiti il odnosno ju pobilježiti, pošto se poslije od govornika zahtjevalo, da ju napiše. — A što da o pokrajinskih stipendijah sada rečem? Dali su nam se bar u tom postu stvari od lane na bolje okrenule? Ne. — I tu nam se svakojake zapreke stavljaju. — Traži se od nas svrha, a sriedstva nam se nepružaju. — U našem jeziku sriednje učione naći nam je samo u Traslantiji, — ali tu se hoće svakako »binozmstvom«, smatrati, — pa pošto jezik bježi, gdje zub boli, čujto ljudil, po jednoj naredbi Vis. Ministarstva za nastavu hoće se posebno dozvole za uživati i pokrajinsko stipendijo u reč-

noj Traslitaviji, kako da bi to baš pravo i sgojno inozemstvo bilo. Zato pravo i umjesto to sbilja tom prigodom naš narodni zastupnik iztaknuo, što je još negda ugledna njeka osoba u sabornici pripomenula, da Istran Hrvat spava, ali da stoga još umro nije, nego da se u snu okriopluje i na nov, muževni rad pripravlja. Ustan dakle mili rode na mladjahe i krepke svoje glose, pa se za izbornu borbu još na vrijeme muževnu pripravu, te dva i tri puta promisli prije negoli svoj glas ikomu dadeš, te se nezadovolji samo tim, da dvanaestoricu samo svojihzastupnika od izvanjskih obćinah u sabor proturaš, nego da se istim svojim pravom i u gradovih i trgovištih poslužiš. — Dugo te i teško izkustvo moralo je već naučiti, da se muzdaš u one, kojim je na ustih med a u srceu jed, i koji sada za tim idu, da si ogromnom većinom tvojih žuljevah nabavo ili sagrade »Pokrajinsku gradnu«, koja, kako isti vole, ima pokrajini, tobože »bogatija« dolikovati, — pa k svemu tomu spomeni se svagda, da vrag i djavo rodjena su braća.

Rodoljub.

Iz Kastva.

(Zabava hrvatske čitaonice u Kastvu). Bratovščina imala je svoju skupšćinu u 4. sata poslie podue, u 7. satih počela je u čitaonici zabava na korist bratovščine.

Jedva je kada koja zabava tako posjećena bila, kako ova. Kastav bijaše mnogobrojno zastupan. Gostovah bijaše iz Veprina, Voloskoga, Lovrana, Braeča, Pićna, Cresca, Malinske, Fužinab, Rieke, «ilirske» Bistrice, da i iz samo biele Ljubljane. Bilo tu junačkoga rukovanja, bratimskog grljenja, srdačnoga razgovaranja. Radost čitao si svim i domaćim i gostovom na licu.

Dvorana čitaonice bijaše sjajno razsvietljena i ukusno uredjena. Na pročelju pozorišće. Na njegovom zastoru slika dičnoga Vitezića medju hrvatskimi zastavami. Postrani zadovi krasno bojadosani, a po njih razvješena zrcala i slike: Nj. Velikanstva Frana Josipa, njeka iz hrvatske povjesti, kao takodjer zob Istra. Pozorišće, bojadosanje, u obće uredjenje dvorane, sve je to trud dvojice vriednih kastavskih gradjanah. Budi njim ovim izrečena srdačna zahvala.

Zabava počela je sa sviranjem na guslah. Uz njeko najmljeniko odsvirali su domaći diletanti kitu narodnih i prostonarodnih komadah. Godilo je srcecu slušati te glasove hrvatske vile tim više što jih redje čujemo, i što su jih većinom domaćini odigrali. Živili i čuli jih još često.

Osobitom napetošću čekalo se je na predstavi vesle Jurkovićeve igre «Kumovanje». Pred koju godinu samo je koji djak deklamirao u čitaonici, a teškom mukom se je nagovorilo po koju gospodjicu, da deklamira. Danas stupilo je na pozorišće 7 mužkaracah i tri ženske. Za diletante, i k tomu većinu početnike, predstava je veoma dobro izpala. Petricu predstavljao je g. Batestin iz Lovrana. Polonu g. Marjanovića iz Veprina, poznata kao vrstna predstavjačica već iz pokladnih predstavah. Čulića g. Brozović, koj je tako predstavljao, da nisi u njem Brozovića vidio, već zabrinuta oca i kuće gospodara, koj hčer udaje a nemože kuma naći, i koj se pak nadjena kuma riešiti nemože, on je ubrao svakako prvi lovar vienac. Gospodjica Dukičeva odlikovala se je svojim zvonkim glasom, osobito čistim izgovorom i odrješitim govorom kao supruga Čulićeva. Gospodjica Jurinčeva bijaše njim hći. G. Rubeša odigrao je svoju ulogu na obće zadovoljstvo kao kućni sluga. G. Robert Vlah pravi lihvar, čega se

primi, u tom uspije sjajno. G. K. Jelušić predstavljauše gradskoga strožara Blaža. G. Ad. Jurinac kao Staniša imponirao je svojom izvanjsćinom i svojim katanjskim glasom. Hvala svim na trudu i na pruženoj nam zabavi.

Medju činovi sviral se na gusle. Otpievalo se pjesmu »Tam gdje stoji«. Izgralo se tombobu, koja nije bez šale prošla. Vrtilo se do biela dana, a medju tim pjevalo, igralo, razgovaralo. Teško bijaše svakomu dieliti se od tako veselo družba. Ulaznina i razprodaja brojevah za tombolu iznesla je ciglih 100 for. K tomu prispjelo je darovah od osobah, koje nisu moglo zabavi prisustvovati. Prilično se je za zabavu potrošilo, al potrošak nije samo za ovaj put, i čist prihod namjenzjen bratovščini je znatan. Čitaonica postala je utemeljiteljnim članom bratovščine. To isto postao je i čestit trgovac iz Rieke, došavši da odahne i da podupre blagotvorno društvo.

Odboru čitaonice, koj je privedio tu zabavu i svim koji su kod nje sudjelovali: čast i hvala.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 30. rujna 1881.

Prošli put nenapisasmo »Pogled« jedno, što nam nije dotiecalo prostora, a drugo, što nismo imali toli važnih novostih, da jih javimo našim čitateljim. Al i danas, kad rečemo o domaćih stvarih, da u nekoi savori već dokončali svoj rad, a nekoi da viećaju još i sada, rekomo sve, što se moglo. Što je uradio naš istarski, naši su čitatelji nešto doznali već iz zadnjeg broja, a nešto će iz ovoga.

Ljetos je izmedju svih na najveći glas izašao sabor dalmatinski. Na mig-ustavovjeracah autonomasi su u njem izazvali tokav škandal, da je narodna stranka bila prisiljena umoliti vladu, neka izposluje na višem mjestu, da se u buduće sabor dalmatinski sastone u kojem drugom gradu mjestu u Zadru, gdje je talijunska prostacija na najnedostojniji način na javnoj ulici napala narodne zastupnike, tđ tim teško uvriedila sav hrvatski u Dalmaciji narod. Povod tomu škandalu da je dao špijetski raznačolnik, Dr. Bajamonti, nekakvimi upiti iliti interpelacijami, upravljenimi na vladu i na zemaljski odbor. Radi tih događjajah da je i sam dalmatinski namjestnik barun Rodić putovao u Beč, pak se čak govoilo, da misli odstupiti, al je sad opet sve zamuklo.

Ustavovierske novine nemogu da se donadiče tog dalmatinskog škandala, jer im je tobože ponatrusio zahrdjalo oružje, kojim vojnyu protj Taaffe-u i njegovoj pomirljivoj politici. Ali Taaffe stoji tvrdo i nepomično, kao grebon usried pučine, na koji se badava pjena biesni morskoi valovi. Dapače u tom se nenaplatnom napinjanju toli cmoriše, da su svoji zloglasnu stranku čak razvrgli, pak osuovali tako zvani narodni klub njemački, koji se ustavom neće pačati njemu u toliko, u koliko se bude dojmio njihovo njemačke narodnosti. Tim je država nepreporno došla u ruke našoj iliti tako zvanjoj desnoj stranci, koja mora stopram sad svietu pokazati, da se nije prenagmila, kad je za vlastju lhrllila, nego da zna i umie državom vladati.

Dne 26. otvorio se ugarski, a dne 27. hrvatski sabor. U Hrvatskoj je prigodom zadnjih izborah nadvladala vladina stranka, koja broji u saboru preko 40 glasovah, a ostali su dielom zapali narodnu neodvisnu, a dielom stranku prvva. Što se tako dogodilo, nije nikakvo čudo, jer kako se čita u dopisih i pismih iz Hrvatske, ljetošni su izbori na više

mjestih obavljani pomoću oružane vojničke ruke, zatvaranjem narodnih ljudih, i drugim neobičnimi sredstvi. Ali sviestnoj i ciljoj opoziciji nemaraj zato srdce obumrieti, jer i najteži porazi imadu svoje jasno iliti pravo lice!

U vnanjskom svietu najveći i najvozniji događjaj u ovo mjesec danah jest sastanak ruskog i njemačkog cara, kojim su dne 12. u Dancigu sviet iznenadili. O tom sastanku nije nitko ni u sau snivao, dokle se o njem nije na jedan put raznio po svietu glas, kao o gotovu činu. Nešto prije tog sastanka glasoviti njemački general Moltke boravio je kod dvora u Kopenhagenu, pa je kao izvjestno, da se taj sastanak sbio po želji staroa cara Vilima, kojemu je na srdcu ležalo, prije nego će sklopiti umorene oči, utvrditi staro prijateljstvo med Njemačkom i Ruskom. U pratnji carovah bijahu prvi dostojanstvenici s jedne i s drugo strane, pak i sam siloviti njemački državni kancelar, knez Bismark, zato se tomu sastanku pripisuje izvanredna važnost. Taj sastanak da označi drugo, nego uzpostavljenje tako zvanog trocarskog saveza, pak se sad jako govori o sastanku i našoga Cara s ruskim. Taj je događjaj najnagodnije iznonadio Francescu, a za njom Talijansku. Francesca je još uvijek u volikoj brigi radi svog ratovanja u Africi, koje joj noide ni najmanje za rukom. Već se ne govori nego jako malo o putu kralja Umberta u Austriju i Njemačku. U Egiptu sbijaju se stvari, koje bi mogle još jako ružno svršiti po onog prodkralja, a uslied toga i po mir ciele Europe. Rusija nemože nikako da stupi na put preporeda i napredka. Španjolci i Portugalci hoće da ujedine svoje vojske. Nastrijajani predsjednik republiko saveznih amerikanskih državah je umro.

Jurina i Franina.

Ju. Foregel Ferenc.
Fr. Bog te vidil Jure ča ti je?
Ju. Nem tud Horváth.
Fr. Ha, ha, ha, ti se negde i turski navadil, povej mi malo kade to?
Ju. Ja negovorim turski lego majarski.
Fr. Ohoi ča si se mordu v Reke te par besed navadil.
Ju. Aj nisan, zač pravi Rečani još ni onoliko neznaju, leg ja san ti bli tamo preko Drave u nekome Medjumurju.
Fr. Poč si šal tamo dragi ti?
Ju. Čul san bli negde v Istre da se tamo na nekoi Nedelišće mora brzo novo obćinsko zastupstvo birati, al da nimaju čoveka kega bi ra sudca stavili, pak san šal malo tamo.
Fr. Je to moguće? Ča ni tamo pametneh ljudi.
Ju. Je je kako san čul i pametneh i vredneh al da bi treba puno šenice proveriti i kukolji i snet sbacit a to da je jako teško, pak da neće nijedan da to na se prime. Pak još san čul za neki račun da nisu va redu i za neke pijandure i ča ti ja znan, ča ti se sve ne vidil i ne čuje va onem Medjumurju. —
Fr. Dakle to j nejde va Ungarije ča ne.
Ju. Pod Ungariju je ja, zač su njim ga Hrvati dali, al Ungareza ti ni vrag tega, ako ne kakova pijavica ka se s hrvatskim novcem hrani, a na Hrvate vavek samo psuje i laje.
Fr. To je dakle i tamo Hrvatom joht?
Ju. Ala Frane, zlatno kruno moja, razložil mi malo, ti ki neč više razumeš, ča ima onko Kostantini s nekomi profesori va Pazine?
Fr. A trn su mi va peti i trun va oku, ač kako pošteni i vredni ljudi netaje, da s

ono, čim jih je Bog storil, to je, Hrvati i verni sinu svojemu rodu.

Ju. Pak to li je veliki greh, rad koga jih tuži i interpelacioni diže proti njim na vladu va Porečkom spravišću?
Fr. Da, ma da su tamo kade iz talijanskoga Tirola, pak da talijanče i siju *iredenticu* po naših njivah, teško da bi to Kostantina toliko smučevalo.
Ju. Ter sam čul, da je takovih, neču reć uprav va Pazinu, nu da jih je: pak je li je kada ki zato interpelal vladu?
Fr. Koliko ja znam, ni nijedan.
Ju. Ala moj dični Franino, storimo mi jedan interpelacion u toj stvari.
Fr. A dajmo, samo ako bude ča koristilo; ale viš vraga, za interpelacion storit trebalo bi, da nas je barem pet, a mi nismo nego cigla dva.
Ju. Aj smo četiri.
Fr. Aj nismo, ako ti morda sam za tri ne-vrediš.
Ju. A Luca, a Mara?
Fr. Bravo, Jurino, i Luca i Mara su neč.
Ju. A kamo ćemo postat ta interpelacion?
Fr. A kamo, nego va Slogu?
Ju. Onda, Frane, pustimo i Lucu i Maru, neka mirno predu i krpnju, ač samo za spravišća treba pet podpiši, a za Slogu je dosta i jedan, kad interplant u ime cologa naroda govori.
Fr. Imaš pravo.
Ju. No dakle, učini to ti u ime svih nas ki u Istri hrvatski govorimo.
Fr. Hoću, evo, piši: »Zna li visoka vlada, kako se po nekih školah javno i tajno širi talijanski duh, a sve ča je hrvatsko i slovensko, sistematično zatira, akoprem Hrvati i Slovenci nezastaju u vernosti prama cesaru i državi za Talijani? — Ako li to visoka vlada zna, ča je namislija učiniti, da odkloni od nas krivnju, koja nam se čini, a od sebe i pogibel, koja joj preti? Franina!
Ju. Živio, Franino, tisuće tisuć puti živio i ale....
Fr. Ale, ča?
Ju. Nezameri neznam, bim rekao....
Fr. Ča?
Ju. Da si mogal ispuštit onu blaženu pogibel, ač će Talijani reć, da samo sumaju na nje hitamo.
Fr. Neka roku, ter hitaju i oni na nas, kad nas u svojih razgovorih i u svojih novinah nezovu drugačije, nego Rusi i panslavisti.

POUKA.

Nešto o ljutiki (allium ascalonium).

Danas ti pišem, seljače, o ljutiki, koju vrlo rado jedeš, ali ju malo i nevaljano sadiš. Da te pako potaknem na bolji uzgoj i na što veću saditbu ljutike, evo ti napisah malu pouku o istoj željom, da ti bude na korist. Bože daj!

Ljutika je u naše predjele donešena od istočnih stranah, i kaže se, da su ju našli kod grada *Askalona*, pa zato ju Talijani zovu «skalonia».

Ljutika ljubi umjereno podnožje, a topal položaj.

Zemljište pako ljubi više toplu pjeskovitu ilovčnu, nego ti težku ilovčnu, dapače u ovoj posljednjoj izgubi tečan ukus; dakle, sadi ju na pukloj, pjeskovitoj, dobro gnojnoj, osušnoj zemlji.

Gnoj valja da ti je dozorio, a treha uvijek izbjegavati svež slajski gnoj; najbolje voli gnoj mješanan, koji je sastavljen od svakovrstnih životinjskih, bilinskih i riednih tvari, kano ti, n. p. razni odpadci dobiveni u štednjih, smieće, korov, svakojaki životinjski odpadci, gnoj iz zahodah, strivna, busen, lipor, ruševina, blato od cestah, vapno itd. itd.; vleđu sve one tvari koje nisu prikladne, da ih na gnojlište bacamo.

Napokon želiš li prijatelju više toga znati o mješancu-gnoju, to te upozorujem na moj članak ob istom, koji bijaše obicelodanjen u broju 5 od godine 1877 vrie »Naše Sloge«; dakle ga svoje koristi radi još jednoč pročitaj, i u praksi izkusi, pa ja kriv — ako ćeš se prevariti!

Zemljište, na kojoj si voljan ljutiku saditi, uralja ga najmanje dva put dosta dubok

uzkopat iliti preoiat a dovoljno je puhli, pjeskovit, osušnu zemlju i jedanput, ali samo duboko.

Polta nego si zemljište dobro i valjano uzkopao, a uz to ju valjano dozirali gnojnom pognojio, idješ ju sadit. Sadi se u mjesecu kolozovom, rujnom, dočim kod nas u Dalmaciji počnu u saditi stropam u mjesecu listopadu, pa opet dobro radi. Možeš ju turokđjer saditi po svu zimu, tamo do i preko travnja ako ćeš, pa dobro rodi. Za koliko sam izkusio, vruće preporučujem našem seljaku u Dalmaciji i u Istriji, da ju sadi mjeseca rujna i listopada, pošto su ovi mjeseci najbolji za saditbu ljutlika.

Saditbu najbolje je vršiti u redove uz razmak od 15 c. m. do 30 c. m. na daleko.

Evo kako se sadi ljutlika:

U jamice zasade se uz gori rečeni razmak četiri do pet malih odcipah stare ljutlike *) pošto smo im vrške podrezali. Sadi se tako duboko, da joj vršol bude sasvim malo zemljom pokriliti.

U zemljah, gdje vlada velika studen, pokriva ju istu streljom, a najbolja je za tu svrhu paprat, koja raste u vlažnih šumah.

U našoj pakot Dalmaciji i Istriji nije potrebito pokrivat, budući takove studeni noma, da bi nam istu osujtila. Samo ju dakako valja u vrijeme velike zaporine zaliovat. Ovo zaliovanje prigodom velike žege i zato valja činiti, što ljutlika manje žiža, bude sladja, i bolja od luka i kapule za začinu. Suvije ju valja od svakovrstnog škodljivog korova pilovit, i kadkad ju okopati.

Kad se ljutlika vadi iz zemlje? Evo ti pravila:

Kad naimo vidiš, da joj je lišće uvelo, a ti š njom vadi iz zemlje; to je početkom mjeseca kolozova.

Pazi, dobri moj seljače, da ti ista mjesec rujnan nedočeka u zemlji, s razloga, što kako vam je, tečajni koji, znato, da u rujnu mjesecu padaju tople kiše, te tako bi ti ista mogla opet oživiti, pa bi na taj način i mnogo štetovao, pošto bi te plod po zlu prošao. Daklo ti pravilo budi, da ju vadiš iz zemlje onda stropam, kad joj lišće uvene.

Čim si ju izvadilo iz zemlje, onda ćeš š njom na sunce. Dok je na sunce koji dan ostala, i sa isto zemlju otrieno, tadn ćeš ju spremiti u kuću na mjestu suhu i promajnom. Svakako valja izbjegavati vlažno mjesto, pošto bi se nastoro pokrvarila.

Ljutlika se upotrebljava sa govedinom, janjetinom itd., a navlastito pri velikom i malom postu uz malo soli, i komad kruha, našem je seljaku najdraža hrana.

Toga radi pri svrhi velikim glasom prikrizujem, da sadite seljaci svukud ljutliku, jer vam ona uz mali trud i trošak veliku korist daje. U to ime Bog pomozli!

Nikola Vazič.

Različite viesti.

Prmjene u tršćanskoj i koparskoj biskupiji. Č. g. Josip Križman, do sad kapelan kod S. Ivana u Verdellju je imenovan privremeni učiteljem vjeronauka na c. k. vel. gimnaziji u Pazinu. Na njegovo mjesto u Verdellju dolazi č. g. Anton Kluder, do sad kapelan u Skednju. Č. g. Anton Devetak, do sad katehet kod pučke škole u novom mjestu u Trstu, ide kao kapelan u Siromaništu u Trstu, od kud mu dolazi zamjenik kapelan č. g. Ivan Bastian.

Gotthardski tunel. Medjunarodno povjerenstvo, koje je nedavno imalo pregladati stanje radnja na Gotthardskom tunelu, izrazilo je, kako javlja „Gazzetta Ticinese“, svoje podpuno zadovoljstvo nad napredovnjem gradnje. Po njegovom računu bili će tunel do konca t. g. posvema gotov. Radnici se već počimaju odpuštati. Po „Journalu delle Strade“ imao bi promet kroz tunel početi već o novoj godini.

Profesor Ivan Berbuč dosadani profesor pazinske gimnazije promešćen je u Goricu, na njegovo mjesto dolazi g. Dragutin Compare iz Gorice. Za privremeno vjereučitelja na pazinskoj gimnaziji imenovan je g. dosadani kapelan kod sv. Ivana blizu Trsta g. J. Križman. G. Josip Ivančić profesor ide iz Pazina u Goricu.

*) Naši Hrvati u Dalmatinskoj Zagori po imenom odcip stare ljutlike razumijevaju to, da pošto ljutlika u zemlji učini bus, a to jest naleži oko sebe množ ljutlika, pa za saditi odcipa mala, a velike upotrebljavaju za jelo.

Ljubljanska gimnazija. Ove školske godne prijavilo se je 731 učenikah za pohadanje iste gimnazije. U prvi razred upisalo jih se 201, med njimi u slovenski odel 186. James Garfield. Predsjednik republike sjevero-amerikanskih državah preminuo je 19. prošloga mjeseca u Longbranhcu, kamo su ga bili liečnici poslali nadajući se, da će ga ozdraviti od težkih ranah, koje mu je nesretnik Guitcau pred dva mjeseca i pol zadao pucanj na njega iz revolovra. Njegova smrt uzbudila je obću sučut po cijeloj zemlji. Pokojnika je bilo jedva petdeset godinah. Potkano je od siromašne ali poštene obitelji te je bio prošle godine izabran za predsjednika ogromne republike. Njegovim nastupom nadalo se je, da će se pod njegovom vladom izkorieniti zavladala korupcija u javnom životu. Pokojnoga predsjednika pripodabljali su sa Linkolnom i koliko je štovanja uživao kod naroda, dokazuje subskripcija za njegovu razvijenu obitelj, gdje je u prvi mah ubrlježno 490.000 dolarah. — Uslied smrti predsjednika Garfielda postao je podpredsjednik general Chester A. Arthur po amerikanskom ustavu odmah predsjednikom sjedinjenih državah. Novi predsjednik položio je već prisegu, a rođen je god. 1831.

Odazak voloskoga kapetana. Dne 27. prošloga mjeseca otišao je iz Voloskoga kotara dosadnji kapetan grof Manzano. Nas postaji „Matulje“ pozdravili ga svi politički činovnici kotara, deputata obćine Voloskoga sa drugimi otmienimi građanji i deputacija kastavska (obćina, duhovništvo, pošta, škole i astulo građanstvo). U imo kastavskog puka pozdravilo ga je g. R. Vlah kratkim ali jezgrovitim govorom, na što završi gromovit „Živio“. Grof Manzano vrlo dobar tako lieplim odoleljenom, otišao je i doista još njeđan kapotim njo se tako srčlino oddelio od svojeg puka. Nu valja reći istinu, teško da bismo bili mogli linati milijega i pravodiljega tudjina, nego što je on bio. Evo vam pisano, kojim se je službeno oprostio s kastavskim glavnom:

Volosko 22. rujna 1881.

Štovanom Gospodinu obćinskom glavaru Franu Munčiću u Kastvu.

Nj. Prouzvišenost predsjednik ministarstva kao ministar unutrašnjih djela obćorio je na moju molbu dne 31. jujlja t. g. sa rješjenjem 23. pr. mj. br. 3873/M. J. moju promešćenje radi obćiteljskih okolnostih u istom svojstvu u Pazlu. Pošto se djelom od ovog kotara držim se dužnom, dali vam toliko na znanje osjegovavajuć Vas da ću doporu koju ste u raznih uredovnih poslovih meni i kotarskom glavarstvu pružili izuzvati zahvalnostju u mojoj pameći. — Želim od srdca da ludu Vaša nastojanja za probitak i napredak Vaše obćine vazda i u napried okruženja najboljim uspjehom, te upišto nesumnjnom da će se to najlieplje i najsigurnije postići kao dosada zamjenitimi dopunjenim Vašeg predpostavljenog kotarskog glavarstva. Primitko Štovani Gospodine osjegovajući mojeg najodličenijeg počitovanju Manzano v. r.

Smrzao se u — augustu. Dno 28. aug. — priča „Tagosposte“ u Lincu — pošao je jedan seljak u drugo selo po svoju kozu i s večera krenuo doma. Uz put uhvati ga žestoka olujna s kišom i tamnu noć. Seljak se usljed toga zabuni u šumi i sutra dan ga našloše mrtva. Smrzao se od vlage i sušet Bijaše mu istom 38 godinah.

NATJEČAJ.

Br. 10659 IX. Početkom prvog tečaja školske godne 1881-82 podielit će se jedan štipendij, utemeljen po pokojnom biskupu Ravnlheru, od godišnjih 100 f.

Na taj štipendij imaju pravo izključivo mladići, koji su se rotili u tršćansko-koparskoj biskupiji, a med timi na prvom mjestu oni, koji su rođeni u Istarskih krajevih ista biskupije, te uće javno na kojoj gimnaziji u Primorju, kranjskoj ili koruškoj tukanom da se svećenstvu posvete. Momenice za taj štipendij za priloženimi svjedocima krsta, ciepljenih kozicah, siromaštva i zadnjih dvaju školskih tečajah neka se dostave kroz dotična predpostavljena školska ravnateljstva biskupskom Ordinarijatu u Trst do 1. Novembra 1881.

C. k. Namjestništvo u Trstu dne 5. Augusta 1881.

Opazka. Upozorujemo, da nije gornji natječaj isti s onim štanpanim u broj 17 ove godine, otvorena su dakle dva Ravnlherova štipendija.

Uredništvo.

LISTNICA.

Njekojoj gospođi predbrojnikom na Voloskom: Naš list vam je bio točno odaslan kao svaki drugi put, popitajte se dakle kod voloske pošte, što je u stvari. Mi smo onim, koji su reklamirali, po drugi put odposlali broj 18. — P. n. gg. L. B. u Zagrebu; S. M. na Voloskom; M. F. u Felső sv. Ivanu; M. M. u Bilbiru: mirno do konca tekuće godine.

Javna zahvala.

Hrvatska čitaonica u Kastvu predala je družu „Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri“ for. 53.70 kao čisti prihod na korist istog društva dne 19. rujna priredjena zabave. Dočim se odbor u ime društva hrvatskoj čitaonici na predanoj svoti najsrdačnije zahvaljuje, goji nadu, da neće ovaj domoljubni čin ostati osamljenim, već će biti poticalom i primjerom mnogobrojnim narodnim društvom kod jednokrvne nam braće Hrvatah. U imo odbora „Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri“.

Kastav dne 25. rujna 1881

Vekoslav Vlah, predsjednik Pop. Er. Ielušić, tajnik.

OZNANA.

Buduć sam se ovdje naselilo, namjeravam obavljati svoju liečničku praksu i pripravam sam odazvati se svakiem pozivu.

Propisujem u svom stanu od 11-12 sati prije podne.

Siromašnim propisujem bezplatno od 9-4 poslij podne.

Trat, rujna 1881.

V. Dr. Grubišić.

liečnik,

(2-4) Vla Lazzarotto Vecchio N. 20., II. p.

Crkveno slikarstvo.

Dajemo na znanje p. n. gg. župnikom i crkvenim upraviteljstvom, kojim treba kakvo sliko, oltarska ili zastavna, da mogu putem ovog lista stupiti u dogovor sa našim narodnim čovjekom i poznatim ovdje crkvenim slikarom, koji radi po svih zahlojih najsvršenije umjetnosti, a s drugo strane uz veom pristojnu cenu. Umjetnim slikarjima nukićeno crkvo jesu znak prosvjećena i napredna puka. Tko dakle želi, neka se izvoli obraniti na nas, mi smo mu na uslugu.

(3) Administracija Naše Sloge.

Prva Istarska

TVORNICA VOSKA

Sinovah Antona Artusi

u Rovinju

napradjena II. darom na izložbi u Gradcu vidić kako sve više raste poraba njezinih voćeranih proizvodah te povećav tvornicu pruža svojim konsumentom cene i pogodbe uz koje se nije bojat konkurencije. — Nudja svoje proizvode (svieće, duplire, svieće boji-disano)

I vrsti (complimento) po f. 2.20 kilo II. „ „ „ 1.80 „ III. „ „ „ 1.60 „ Bojadisane svieće na ulju „ 9. „ Tko odmah plati dobije 3% odbitka (skonto), ili pak na četiri mjeseca bez odbitka. Roba slobodna od vozarine do vake željeznice stacije.

Sve navedene vrsti uz cenu tvornice najlze se u zakladah: u Piranu kod g. A. Casali. » Pazinu kod g. Mazarrelli & Mizzan. » Rijeci (Fiume) kod g. A. Gilardi. Što se tiče vrstnoće moglo bi ju jamčiti mnoge svjedoke raznih častih župnikah i crkvenih upraviteljah i razne pohvale razlićilih novinah Beča i drugih pokrajinah, nego protivni svakom nekorisnom hlobetanju pripušajvi vlastnici svoje proizvode sudu onih, koji će iste rabiti, a plaćat će se kad bude naručba pronadjena, da odgovara obećanju; u protivnom slučaju primiti će vlastnici tvornice naručene proizvode na svoj trošak na-trag ili pako će se platić cena najzadnje vrsti kao što kod III vrsti.

Ték Novacah polag Borse u Trstu

od 16—30. Septembra 1881.

Table with columns: Dne, Car. duk. (težnik), Napol., Lire ster., and others. Rows list various goods and their prices.

Pregled tršćanskoga tržišća

dne 29. Septembra 1881.

Table with columns: OD (for. i. st.), DD (for. i. st.), and various goods like Vosak primorski, Kafa Portoriko, Cukar austrijaski, etc.

Oglas.

Javljujmo našim čitateljem i ostalomu štovanom obćinstvu, da smo pomoću „Matice Hrvatske“ dali preštampati iz „Naše Sloge“ u posebnu knjigu, koja u maloj osmini iznosi preko 380 stranah,

Istarske hrvatske narodne pjesme.

Knjiga se može dobiti kod Odpravništva ovog lista po for. 1. Čist dobitak je namljenen Našoj Slozi i Bratovščini hrvatskih ljudi u Istri, zato se nadamo, da ćemo ju razprodati u najkraće vrijeme.

Odpravništvo „Naše Sloge“.